

ПОЉОПРИВРЕДНЕ СТРУЧНЕ
СЛУЖБЕ СРБИЈЕ

PSS „KRAGUJEVAC“ doo

34000 Kragujevac , Cara Lazara br. 15

tel: 034/ 335-923

e-mail: poljstanicakg@nadlanu.com

BILTEN JUL

2010.god.

Sadržaj:

Tehnologija odgajivanja prasadi, dipl.ing. Vesna Vuksanović-----	3
Tehnologija odgajivanja prasadi sa 3-4 nedelje, dipl.ing Goran Joksić -----	4
Količina krečnog materijala za kalcifikaciju , Ljiljana Vuksanović -----	5
Način primene krečnog materijala, dipl.ing. Suzana Nešković -----	6

Tehnologija odgajivanja prasadi

Odgaj prasadi može biti različit, zavisno od uzrasta pri odbijanju. Prasad se mogu gajiti odmah posle rođenja, veštačkim putem čak i bez uzetog kolostruma.

Prasada se mogu odbiti odmah posle uzimanja kolostruma, sa 4-7 dana i masom od 25kg (vrlo rano odbijanje) i dalje ga gajiti u kavezima.

Prasad se mogu odbijati sa 3 odnosno 4 nedelje kad nije neophodno koristiti kaveze, već se oni gaje u posebnim objektima za rano odbijenu prasad. Odbijanje može biti sa 5-6 nedelja, kad nije potrebno imati ni poseban objekat, već prasad ostaju u prasilištu sve dok ne postignu uzrast potreban za prebacivanje u tovilište ili odgajivalište.

Konačno, prasad se mogu odbijati i sa 7-8 nedelja što je još uvek rasprostranjeno na individualnom sektoru.

Veštačko odgajivanje prasadi

Ako krmača ima problema sa vimenom i nema mleka, onda se prasad mogu veštački odgajiti.

Sama tehnika veštačkog odgajivanja prasadi ranije je bila vrlo jednostavna i bazirala se na ishrani kravljim mlekom sa dodatkom masti, minerala i vitamina.

Danas postoji veći broj sistema od kojih su najpoznatiji:

- 1 – Mikeov sistem (nemački);
- 2 – Pig- mama sistem (američki).

Tehnologija odgoja vrlo rano odbijene prasadi

Ovde se odbijanje vrši do 2 nedelje starosti. Ono je pobudilo veliko interesovanje i brojne diskusije među stručnjacima.

Dok jedni u njemu vide budućnost, drugi smatraju da ovaj sistem nema perspektivu.

Postoje dva sistema gajenja vrlo rano odbijene prasadi.

1 – sistem Bila – njega je razvio istoimeni proizvođač stočne hrane u Nemačkoj i zasnovan je na praktičnim iskustvima

2 – belgijski sistem – nastao na univerzitetu, proučen je eksperimentalnim putem, ali nije potvrđen u praksi.

Dipl.ing.Vesna Vuksanović

Tehnologija odgajivanja prasadi sa 3-4 nedelje

Ovaj sistem je bio dosta zastupljen, naročito u nekim zemljama (Švedska, Danska) u želji da se iskoristi maksimalna mlečnost krmača, odbijanje se vrši kada mlečnost počinje da opada.

Odgajivanje prasadi vrši se u specijalnim odgajivalištima za rano odbijenu prasad gde su se mogli obezbediti odgovarajući klimatski uslovi, a smeštaj je bio podni. To je omogućavalo da se pri prebacivanju u tovilište (20-25kg) grupe bolje ujednače kako kasnije ne bi bilo većih razlika u težini utovljenih svinja.

Ishrana je bazirana na upotrebi tri smeše:

- predstarter
- starter I
- starter II (grover)

Predstarter se daje u starosti 7-10 dana u cilju navikavanja prasadi na suhu hranu. To je složena smeša sa 40% mleka u prahu, 23-24% proteina, kojoj se dodaju mast i šećer – vrlo je ukusna kako bi je prase što bolje konzumiralo. Prase obično pojede 1-1,5kg ove smeše koja se koristi do 28-og dana.

Nakon toga prelazi se na starter koji ima 10% obranog mleka i 20% sirovih proteina. To je smeša jednostavnijeg sastava i koristi se do oko 15kg težime. Tada se prelazi na grover smešu sa 17-18% sirovih proteina koja se koristi do 25kg da bi se prasad dobro razvijala . Ova tehnologija se koristila na zapadnoevropskim farmama pa i kod nas, ali su se javili određeni problemi u razvoju prasadi.

Ona se odbijaju sa 3-4 nedelje , a to je kritičan period u razvoju prasadi jer ona tada prelaze sa pasivnog na aktivni imunitet – na biosintezu sopstvenih antitela , što predstavlja poseban stres koji se odbijanjem još više pojačava. Pored ovoga javlja se i stres usled promene ambijenta i promene grupe. Osim toga potrebno je graditi i posebne objekte za prasad.

Postignutim rezultatima se nisu mogla opravdati ulaganja pa se prešlo na kasnije odbijanje prasadi.

Danas se u praksi prasad najčešće odbija posle četvrte nedelje sa 30-35kg.

Dipl.ing.Goran Joksić

Količina krečnog materijala za kalcifikaciju

Da bi kalcifikacija uspela, mora se voditi računa o količini krečnog materijala na površini od jednog hektara. Ako se unese mala količina kreča, uloženi rad neće dati željene rezultate. Međutim, ako se unese suviše kreča, onda se može desiti da dođe i do neželjenih efekata i pogoršanja osobina zemljišta.

Količina materijala pre svega zavisi od utvrđenog stepena kiselosti. Ukoliko je zemljište kiselije treba uneti veću količinu i obrnuto. Teškim, zbijenim, glinovitim zemljištima, takođe treba obezbediti veću količinu kreča. Na peskovitim, lakim i aktivnim zemljištima unose se manje količine.

Za praktične potrebe kalcifikacije kao norma se mogu uzeti sledeće količine krečnog materijala po 1 ha površine:

1. Za isprana i suviše kisela laka zemljišta – 3000 do 4500 kg
2. Za glinovita i suviše kisela zemljišta – 5000 do 6000 kg
3. Za laka, manje kisela zemljišta – 2000 do 4000 kg
4. Za glinovita, teža, manje kisela zemljišta – 3000 do 4500 kg.

Ovo su približne količine od kojih se može odstupati prema tipu zemljišta, njegovoj kiselosti, načinu obrade i jačini đubrenja. Ukoliko se zemljište đubri većim količinama organskih đubriva, utoliko se i količina kreča po hektaru može povećati.

Vrste krečnog materijala

Krečni materijal za kalcifikaciju mora biti fino mleven, pa se za teža zemljišta upotrebljavaju čestice prečnika od 0.5 do 1 mm, a za lakša zemljišta od 0.1 do 0.5 mm.

Ljiljana Vuksanović

Način primene krečnog materijala

Mleveni krečnjak se može rasturati rasipačem za veštačka đubriva ili uz pomoć aparata koji se montira na traktorsku prikolicu, ali mora da bude suv. Da bi se krečnjak što bolje izmešao sa zemljištem posle rasturanja vrši se unakrsno drljanje težom drljačom.

Važno je da se kalcifikacija izvodi po tihom, suvom vremenu i da se ne zaorava u suviše vlažno zemljište. Ako je zemljište suviše vlažno, onda se kreč lepi, ne može ravnomerno da se rasporedi i slabo se meša sa zemljištem. U tom slučaju efekti kalcifikacije u prvoj godini nisu merljivi.

Kalcifikacija potrebnim količinama krečnog materijala može se izvesti odjednom ili u više navrata. Ukoliko se raspoložuje dovoljnim količinama materijala najbolje je da se upotrebi celokupna količina odjednom tzv. **potpuna** kalcifikacija. Ukoliko nema dovoljno krečnog materijala, može se uneti količina koja je na raspolaganju uz mogućnost naknadnog unošenja novih količina nakon par godina. Ovaj vid kalcifikacije naziva se dopunskim jer ima za cilj da jednom popravljeno zemljište osnovnom kalcifikacijom stalno održava u dobrom stanju.

Rasturanje krečnog materijala

Zaoravanje krečnog materijala

Obrada kalcifikovanih oraničnih površina

Obrada oranica na kojima je izvršena kalcifikacija ne razlikuje se znatno od obrade površina koje nisu kalcifikovane. Obrada mora da bude u skladu sa usevima koji se gaje.

Treba težiti da se ova mera vrši pod okopavinske useve, zbog toga što se ove biljke okopavaju i više puta praše što pomaže mešanju krečnjaka sa zemljom. Kreč sa zemljom se meša i prilikom kultiviranja kao i pri plitkom prolećnom oranju.

Pod okopavinama se zemljište najčešće đubri i zato je unošenje krečnog materijala u zemljište korisnije. Kopanjem i prašenjem zemljište se često meša i kreč bolje deluje kao sredstvo za popravljavanje osobina. Naprotiv, ako posle kalcifikacije sejemo lucerku ili strna žita, kreč se sa zemljom ne izmeša dovoljno pa i posle 3-4 godine mogu da se nađu male gomile krečnog materijala.

Dipl.ing.Suzana Nešković